

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lag om ändring av kyrkolagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att språkbestämmelserna i kyrkolagen ändras till följd av den nya språklagen och samiska språklagen.

Det föreslås att kyrkolagen ändras så att kyrkliga samfälligheters språk fastställs enligt vad som i den nya språklagen föreskrivs om samkommuners språk. I fråga om församlingars språk föreslås inga ändringar i gällande bestämmelser. Bestämmelsen om finsk-samiska församlingar föreslås dock bli ändrad så att församlingarna på samernas hembygdsområde skall vara tvåspråkiga. I församlingar på samernas hembygdsområde skall i tillämpliga delar iakttas samiska språklagen på samma sätt som i kommuner. Det föreslås att i lagen tas in en ny bestämmelse, enligt vilken alla myndigheter inom kyrkans centralförvaltning är tvåspråkiga och stiftsmyndigheterna är enspråkiga, om enbart enspråkiga församlingar hör till stiftet, och tvåspråkiga, om minst en tvåspråkig församling hör till stiftet.

I den kyrkliga förvaltningen skall i tillämp-

liga delar iakttas vad som i den nya språklagen föreskrivs om rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna, handläggningsspråket hos myndigheterna, språket i expeditioner och andra handlingar, säkerställande av språkliga rättigheter, myndigheternas arbetsspråk, språket i allmän information samt främjande av språkliga rättigheter. Vad som i språklagen föreskrivs om statliga myndigheter skall i tillämpliga delar gälla kyrkans centralförvaltning och stiftsmyndigheterna, och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter skall på motsvarande sätt gälla en församlings och en kyrklig samfällighets myndigheter. Samiska språklagen skall tillämpas i den kyrkliga förvaltningen enligt samma principer som lagen om användning av samiska hos myndigheter.

Det föreslås att i kyrkolagen tas in en bestämmelse med stöd av vilken dispens av särskilda skäl skall kunna beviljas från kraven på språkkunskaper.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

I gällande kyrkliga lagstiftning hänvisas till 1922 års språklag (148/1922). Språkbestämmelserna i kyrkolagen (1054/1993) finns i lagens 3 kap. 2, 3 och 5—7 §, 4 kap. 4 § samt 6 kap. 1 §.

Den nya språklagen (423/2003) trädde i kraft den 1 januari 2004 och ersätter språklagen från 1922. I den nya språklagen tryggas den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter på det sätt som förutsätts i grundlagen. Språklagen är en allmän lag om Finlands nationalspråk, finska och svenska. I lagen finns hänvisningar till lagstiftning som gäller andra språk samt till speciallagstiftning som innehåller språkbestämmelser. Enligt lagen skall myndigheten självantagligen sörja för att de språkliga rättigheterna förverkligas. En ny dimension av de grundläggande rättigheterna är individens rätt att få service på finska och svenska.

Lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991) ersattes 2003 med samiska språklagen (1086/2003).

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

I den nya språklagen finns inte längre några bestämmelser om kyrkan. Hittills har man kunnat hänvisa direkt till sådana i 3 kap. 5 § 6 mom. i kyrkolagen. Det föreslås därför att i kyrkolagen tas in en annan slags bestämmelse med hänvisning till den nya språklagen. I den nya situationen skall denna hänvisningsbestämmelse medföra att motsvarande materiella bestämmelser tillämpas i kyrkolagen. I språklagen har två stora aktörer inom den offentliga förvaltningen beaktats, dvs. statsförvaltningen och kommunalförvaltningen. Det enklaste sättet att börja tillämpa språklagens bestämmelser i den kyrkliga förvaltningen vore att i tillämpliga delar hänvisa till språklagen genom en allmän bestämmelse. Därtill skulle det bli nödvändigt att mer i detalj föreskriva att i fråga om församlingar och kyrkliga samfälligheter i tillämpliga delar gäller vad som föreskrivs om kommuner och att om kyrkans centralförvaltning och myndigheter-

na inom stiftsförvaltningen på motsvarande sätt gäller vad som föreskrivs om statliga myndigheter i språklagen. Ett annat alternativ är att utgående från ärendegrupper föreskriva till vilken del språklagen skall tillämpas inom den kyrkliga förvaltningen. Även om detta medför vissa avgränsningsproblem, har förslaget utarbetats utgående från det senare alternativet. Språklagen skall tillämpas till behövliga delar med tanke på kyrkans verksamhet. En allmän hänvisning skulle medföra fler avgränsnings- och tillämpningsproblem än den exaktare avgränsning som anges i denna proposition.

Vad som i samiska språklagen föreskrivs om användningen av samiska hos statliga myndigheter skall även tillämpas på det språk som parterna använder och språket i expeditioner och andra handlingar i domkapitlet i Uleåborgs stift och de pastorsexpeditioner, vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar samernas hembygdsområde, om inte ärendet är av sådan natur att det enligt kyrkolagen skall anses höra till kyrkans egna angelägenheter. Vad som i samiska språklagen föreskrivs om syftet med lagen, samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna, juridiska personers språkliga rättigheter hos myndigheterna, myndigheternas information, rätten att få översättningar av expeditioner och andra handlingar och myndigheternas skyldighet att trygga språkliga rättigheter gäller på motsvarande sätt den evangelisk-lutherska kyrkans församlingar i Enare, Enontekis, Utsjoki och Sodankylä, om inte ärendet är av sådan natur att det enligt kyrkolagen skall anses höra till kyrkans egna angelägenheter. Församlingarna har möjlighet att få ersättning av statliga medel för de merkostnader som användningen av samiska medför. Enontekis kommun och Enare kommun har hittills fått full ersättning för dessa kostnader.

Bestämmelsen i 3 kap. 5 § i kyrkolagen är alltför lång och har en otillfredsställande struktur. En lagteknisk ändring av bestämmelsen föreslås därför. Bestämmelsen gäller endast den språkliga ställningen på församlingsnivå. Det sägs ingenting om språket inom den kyrkliga centralförvaltningen och

hos stiftsmyndigheterna. Lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) kräver också att nya bestämmelser tas in i kyrkolagen. Nämnda lag gäller inte den evangelisk-lutherska kyrkan, men de frågor om vilka föreskrivs där måste tas in också i kyrkans bestämmelser för att de rättigheter som föreskrivs i 17 § i grundlagen skall tryggas. Enligt 6 kap. 1 § 4 mom. i kyrkolagen föreskrivs i kyrkoordningen om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavarna med beaktande av 3 kap. 5 § och 4 kap. 4 § i kyrkolagen.

I kyrkolagen saknas bestämmelser om dispensförfarande. Saken är omfattande och gäller mer än endast språkkunskapskrav, även om behovet av dispensförfarande i de flesta fall torde ha uppkommit uttryckligen i fråga om språkkunskapskraven. I denna proposition föreslås därför att kyrkolagen kompletteras med en bestämmelse om dispens från kravet på språkkunskaper.

Eftersom man i församlingarna på samernas hembygdsområde med stöd av det föreslagna 3 kap. 8 § 2 mom. i kyrkolagen skall iaktta samiska språklagen på samma sätt som i kommunerna, föreslås att dessa församlingar med stöd av kyrkolagen skall definieras som tvåspråkiga så att i dem på nämnda sätt iakttas samiska språklagen samt vad som i kyrkolagen och kyrkoordningen (1055/1993) annars föreskrivs om samiska. I materiell mening ger en sådan bestämmelse, som föreslås bli placerad i kyrkolagens 3 kap. 5 § 2 mom., i sig ännu inget nytt innehåll jämfört med nuläget, men skulle dock ge församlingarna en formell särpräglad språklig status. Det materiella innehållet skulle såsom nu framgå av andra bestämmelser. En ny bestämmelse som anknyter till denna proposition är en ändring av kyrkoordningen, enligt vilken domkapitlet i Uleåborgs stift skall ut-

färda närmare bestämmelser om behörighetsvillkoren i fråga om kunskaper i samiska för kyrkoherdar i församlingar på samernas hembygdsområde. De språkliga förhållandena i församlingarna på samernas hembygdsområde kunde utvecklas så att det även utfärdas andra nya behövliga bestämmelser om dem.

3. Propositionens samhälleliga konsekvenser

Genom förslaget utvecklas språkförhållandena inom den kyrkliga förvaltningen i enlighet med principerna i den nya språklagen och samiska språklagen så att de når upp till samma nivå som i den övriga offentliga förvaltningen i syfte att åstadkomma en bättre servicenivå på det egna språket.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kyrkostyrelsen på basis av ett arbetsgruppsbetänkande och de utlåtanden som domkapitlet, församlingarna och de kyrkliga samfälligheterna givit om det. Förhandlingar om propositionen har förts också med justitieministeriet, vars synpunkter har beaktats i propositionen. Biskopsmötet har givit ett utlåtande där det förordats förslagen. Om proposition har förts sådana förhandlingar med sametinget som avses i 9 § i sametingslagen (974/1995).

Kyrkomötets lagutskott har berett förslaget och dess förvaltningsutskott har avgivit ett utlåtande om det. Lagutskottet har som sakkunniga hört ecklesiastikrådet Matti Halttunen, presidenten i högsta förvaltningsdomstolen Pekka Hallberg och regeringsrådet Paulina Tallroth vid justitieministeriet. Den slutliga beredningen av propositionen har skett vid undervisningsministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

3 kap. Kyrkans administrativa och språkliga indelning

3 §. Församlingsindelningen. I paragrafens föreskrivs om grunderna för församlingsindelning. Det föreslås att den nuvarande bestämmelsen i 3 kap. 7 §, enligt vilken en förutsättning för församlingsindelning är att en språklig minoritets ställning beaktas, tas in som ett nytt 3mom. i paragrafen. Bestämmelsens innehåll föreslås inte bli ändrat.

5 §. Församlingars och kyrkliga samfälligheters språk. Enligt paragrafens 1 mom. skall församlingar och kyrkliga samfälligheter vara antingen finskspråkiga eller svenskspråkiga eller tvåspråkiga enligt samma principer som kommuner och samkommuner. Bestämmelsen är till sin natur förvaltningsmässig, men innehållsmässigt anknäver den till 3 kap. 8 §, där det föreslås bli föreskrivet om de ärenden och ärendegrupper i vilka språkagens materiella bestämmelser iakttas.

Genom förordning av statsrådet bestäms vart tionde år på grundval av den officiella statistiken vilka kommuner som är tvåspråkiga och vilket majoritetsspråket är samt vilka kommuner som är enspråkigt finska eller svenska. Enligt språklagen skall statsrådet bestämma att en kommun är tvåspråkig, om kommunen har både finskspråkiga och svenskspråkiga invånare och minoriteten utgör minst åtta procent av invånarna eller minst 3 000 invånare. Statsrådet skall bestämma att en tvåspråkig kommun skall bli enspråkig, om minoriteten består av färre än 3 000 invånare och minoritetens andel har sjunkit under sex procent. Om fullmäktige i en kommun begär det, kan statsrådet genom förordning bestämma att kommunen är tvåspråkig under följande tioårsperiod även om den annars skulle vara enspråkig.

I första meningen i paragrafens 1 mom. skall också sådana situationer beaktas där man vid grundandet av en församling eller annars är tvungen att ange förutsättningarna för medlemskap i församlingen. Förutsättningarna hänför sig då också närmast till in-

delning på språkliga grunder. Enligt bestämmelsen samt 3 kap. 1 § 1 mom. och 13 kap. 1 § i kyrkolagen samt 13 kap. 1 § 3 mom. i kyrkoordningen har kyrkostyrelsen beslutanderätt i ärendet. Det föreslås att det nuvarande 4 mom., enligt vilket församlingarna i landskapet Åland är enspråkiga, skall tas in i momentet. Det föreslås att momentet preciseras så, att en församlings språkliga ställning bestäms enligt församlingens folkmängd, dvs. på basis av de medlemmar som antecknats som närvarande. Vidare föreslås att hänvisningen i momentet ändras så att den gäller den nya språklagen.

I paragrafens 2 mom. föreslås en ny bestämmelse om den språkliga ställningen för församlingar på samernas hembygdsområde så, att i dem iakttas vad som i kyrkolagen och kyrkoordningen föreskrivs om samiska. Samtidigt föreslås att paragrafens 7 mom., som gäller finsk-samiska församlingar, skall utelämnas.

Det föreslås att paragrafens 3 mom., som gäller de kyrkliga samfälligheternas språkliga ställning, skall skrivas på samma sätt som språklagens bestämmelse om samkommuner. En kyrklig samfällighet skall således vara enspråkig, om enbart enspråkiga församlingar hör till den, och tvåspråkig, om församlingar med olika språk eller minst en tvåspråkig församling hör till den. Språket i en kyrklig samfällighet bestäms då enligt flertalets språk bland de medlemmar som är antecknade som närvarande i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten. Även i en kyrklig samfällighet har detta på basis av den föreslagna 8 § återverkningar bl.a. på myndigheternas arbetsspråk samt individens rättigheter när det gäller rätten att använda sitt eget språk, eftersom det i 8 § hänvisas till bestämmelser i språklagen samt 4 kap. i kyrkolagen. I 10 kap. 15 § i kyrkoordningen finns närmare bestämmelser om hur en kyrklig samfällighets språkliga ställning granskas och hur det inverkar på stiftstillhörigheten. Inträffar i församlingarnas folkmängd, dvs. i antalet medlemmar som antecknats som närvarande, sådana förändringar att de enligt 3 kap. 6 § 4 mom. i kyrkolagen föranleder en överföring av den kyrkliga samfälligheten till

att underlyda ett annat domkapitel, skall gemensamma kyrkofullmäktige fastställa detta, varefter överföringen sker från ingången av påföljande kalenderår.

I en tvåspråkig kyrklig samfällighet bör enligt 29 § i språklagen, som skall tillämpas enligt 8 § i den föreslagna lagen, gemensamma kyrkofullmäktiges möteskallelser med föredragningslistor samt protokoll finnas på både finska och svenska. Inte heller då fordras att de i original skrivs på båda språken, utan minimikravet i språklagen är att fullmäktiges officiella möteskallelse sänds och mötesprotokollet upprättas endast på det ena språket och att det görs en inofficiell översättning av den officiella möteskallelsen eller av det officiella protokollet. Också bilagorna till gemensamma kyrkofullmäktiges protokoll skall finnas på bägge språken. Det är emellertid då möjligt att tillämpa språklagens 32 § 3 mom., enligt vilket utredningar som en myndighet utarbetat inte behöver översättas som sådana, förutsatt att de finskspråkiga och de svenskspråkiga medlemmarnas behov av information tillgodoses.

Beslut om språket i möteskallelser och protokoll som gäller andra organ i en tvåspråkig kyrklig samfällighet fattas av den kyrkliga samfälligheten. Det bör dock beaktas att handläggningen i partsärenden enligt 10 § 1 mom. och 12 § 1 mom. i språklagen bör ske på partens eget språk. I sådana situationer då partens språk är ett annat än det protokollspråk man fattat beslut om, är det möjligt att följa lagen, t.ex. så att den punkt på föredragningslistan eller i protokollet som gäller partsärendet i fråga skrivs in i föredragningslistan eller protokollet på båda språken.

Det föreslås att i paragrafens 4 mom. tas in det nuvarande 5 mom., enligt vilket domkapitlet vart femte år fastställer församlingarnas språk. Domkapitlet har fattat beslut om församlingarnas språkliga ställning enligt gällande lagstiftning för åren 2004–2008. Det föreslås att momentet ändras i fråga om behörig myndighet så att kyrkostyrelsen fattar beslutet i stället för domkapitlet. Även med beaktande av 5 § i språklagen är det fråga om ett beslut som har karaktären av norm. Med stöd av 2 kap. 3 § i kyrkolagen kan bestämmelser om verkställighet utfärdas av kyrkostyrelsen eller biskopsmötet, om det finns ett bemyndigande i kyrkolagen. Med beaktande

av kyrkostyrelsens uppgifter som allmän förvaltningsmyndighet och med tanke på att den fattar beslut om församlingsindelning, hör uppgiften till dess verksamhetsområde.

Det föreslås att paragrafens gällande 6 mom., som gäller tillämpning av språklagens bestämmelser i församlingen, tas in i en ny 8 § och utvidgas så att den allmänt gäller den kyrkliga förvaltningen.

Paragrafens gällande 7 mom., som gäller finsk-samiska församlingar, föreslås bli utelämnat. Bestämmelsen saknar materiellt innehåll och tillämpningsområde utöver vad som föreskrivs om användningen av samiska hos myndigheter samt utöver vad som även i övrigt föreskrivs om språkliga tjänster på samiska i kyrkolagen och i kyrkoordningen.

7 §. Språket hos kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter. I paragrafens 1 mom. föreslås bli föreskrivet att kyrkans centrala förvaltningsorgan, dvs. kyrkomötet, biskopsmötet, kyrkostyrelsen och myndigheter som sorterar under den samt statens arbetsmarknadsverk, vilka har hela kyrkan som verksamhetsområde, är tvåspråkiga myndigheter.

I paragrafens 2 mom. föreslås bli föreskrivet om språket hos stiftsmyndigheter. En sådan myndighet är enspråkig, om enbart enspråkiga församlingar hör till stiftet, och tvåspråkig, om minst en tvåspråkig församling hör till stiftet. Till samma stift kan inte höra enspråkiga församlingar med olika språk, eftersom alla svenskspråkiga församlingar hör till Borgå stift. Med stöd av 3 kap. 6 § i kyrkolagen hör alla svenskspråkiga församlingar och tvåspråkiga församlingar där flertalets språk är svenska, oberoende av geografiskt läge, till Borgå stift. Detta utgör ett undantag från de övriga stiftet. De församlingar där flertalets språk är finska, hör till det stift till vilket församlingarna hänförs när de grundas eller när stiftsgränsen justeras.

Enligt den föreslagna 8 § skall språklagens bestämmelser om statliga myndigheter tillämpas på stiftets myndigheter. Arbetsspråket hos organ i stiftet skall enligt 26 § i språklagen vara majoritetsspråket i ämbetsdistriktet. I språklagen avses med arbetsspråk myndighetens interna ämbetsspråk. Hos stiftsorgan skall språket i protokoll och möteskallelser således vara majoritetsspråket i ämbetsdistriktet. I partsärenden skall handläggningsspråket bestämmas enligt 3 kap. i

språklagen. I enlighet med 27 § 2 mom. i språklagen skall skriftväxlingen med en församling ske på församlingens språk eller majoritetsspråket i församlingen. I representativa organ skall medlemmarna med stöd av 28 § i språklagen ha rätt att använda sitt eget språk. I förvaltningsärenden, närmast i domkapitlet, skall partens språk användas, varvid också expeditionen skall skrivas på handläggningsspråket. Tvåspråkigheten i ett stift skall huvudsakligen komma fram endast i partsärenden samt så att tjänster bör tillhandahållas på finska och svenska och så att finska och svenska bör användas vid information som gäller hela stiftet.

Även i ett tvåspråkigt stift skall kontakterna med en församling ske på församlingens språk eller på majoritetsspråket i församlingen. Den sista meningen i momentet klargör den informationsskyldighet som anges i 32 § 2 mom. i språklagen. Det skall inte längre finnas rum för tolkning när det gäller på vilket språk en tvåspråkig stiftsmyndighet skall utfärda meddelanden, kungörelser och anslag som gäller en enskild församling.

8 §. Språkbestämmelser som skall iaktas i den kyrkliga förvaltningen. I den nya paragrafens 1 mom. föreslås bli föreskrivet att inom den kyrkliga förvaltningen i tillämpliga delar iaktas vad som i språklagen föreskrivs om rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna, handläggningsspråket hos myndigheterna, språket i expeditioner och andra handlingar, säkerställande av språkliga rättigheter, myndigheternas arbetsspråk, språket i allmän information samt främjande av språkliga rättigheter. Vidare föreslås att vad som i språklagen föreskrivs om statliga myndigheter i tillämpliga delar skall gälla kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter. Vad som föreskrivs om kommunala myndigheter skall på motsvarande sätt gälla en församlings och en kyrklig samfällighets myndigheter.

I paragrafens 2 mom. föreslås att vad som i samiska språklagen föreskrivs om statliga myndigheter i tillämpliga delar skall gälla domkapitlet och stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift, och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter i tillämpliga delar skall gälla församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde.

6 kap. Tjänsteinnehavare och arbetstagare

1 §. Tjänsteinnehavare och arbetstagare. Det föreslås att paragrafens 4 mom. ändras i fråga om hänvisningen till 3 kap. så att det i stället för till 5 § hänvisas till de nya 7 och 8 §. Vidare föreslås en precisering av ordalydelsen på finska.

Paragrafens 4 mom. föreslås vidare bli kompletterat så att där föreskrivs om möjligheten att bevilja dispens från kraven på språkkunskaper och om den myndighet som kan bevilja dispensen. Dispens skall i fråga om en prästtjänst, lektorstjänst och kontorstjänst i en församling eller kyrklig samfällighet kunna beviljas av det domkapitel under vilken den församling eller kyrkliga samfällighet lyder där tjänsten finns. I fråga om någon annan tjänsteinnehavare skall dispens beviljas av den myndighet som är behörig att inrätta tjänsten. I en församling är denna myndighet kyrkofullmäktige och i en kyrklig samfällighet gemensamma kyrkofullmäktige, om inte inrättandet av tjänsten med stöd av grundstadgan ankommer på församlingsrådet. I fråga om tjänster vid kyrkostyrelsen skall dispens kunna beviljas av kyrkostyrelsens plenum och i fråga om tjänster i stiftet av stiftsfullmäktige. I fråga om biskopar och ecklesiastikråd är dock kyrkomötet behörig myndighet.

Dispens skall kunna beviljas endast av särskilda skäl. Som exempel kan i fråga om språkkunskapskraven bl.a. nämnas kontor, forskare eller personer som utför serviceuppgifter, när avsikten är att få sådan särskild kompetens där bristande språkkunskaper inte utgör hinder för att uppgifterna skall kunna utföras med gott resultat.

Det föreslås att i paragrafen tas in ett nytt 5 mom. som till innehållet skall motsvara bestämmelsen i 2 § i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda. Enligt den skall varje myndighet genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att de anställda har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter på det sätt som språklagen och andra lagar förutsätter. Dessa andra uppgifter gäller bl.a. folkbokföringsuppgifter och begravningsväsendet enligt den lagstift-

ning som givits om dem.

2. Övergångsbestämmelse

Det föreslås att i ikraftträdande - och övergångsbestämmelsen tas in likadana övergångsbestämmelser som i 43 § 2 och 3 mom. i språklagen och i 35 § 2 mom. i samiska språklagen. Dessa gäller vilka språkbestämmelser som skall tillämpas på ärenden som har anhängiggjorts före lagens ikraftträdande

samt giltigheten i fråga om domkapitlets beslut om församlingarnas språkliga indelning.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av kyrkolagen

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut
ändras i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 3 kap. 5 och 7 § och 6 kap. 1 § 4 mom., samt

fogas till 3 kap. 3 § ett nytt 3 mom. och till kapitlet en ny 8 § samt till 6 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1473/2001, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., som följer:

3 kap.

5 §

Kyrkans administrativa och språkliga indelning

Församlingars och kyrkliga samfälligheters språk

3 §

Församlingsindelningen

—————
Beslut om ändring i församlingsindelningen får inte fattas utan synnerligen vägande skäl, om indragningen av en församling, sammanslagningen av församlingar eller någon annan ändring i församlingsindelningen har som följd att medlemmarna i en enspråkig församling eller den språkliga majoriteten i en tvåspråkig församling kommer att utgöra en språklig minoritet i en ny eller en tidigare församling.

Församlingarna är finskspråkiga eller svenskspråkiga eller tvåspråkiga, om inte något annat bestäms om församlingens språk eller andra förutsättningar för medlemskap i anslutning till detta då den grundas eller om inte något annat annars bestäms särskilt. Församlingen är tvåspråkig, om den finskspråkiga eller svenskspråkiga minoriteten medlemmar som har antecknats som närvarande i församlingen är så stor att en kommun på motsvarande sätt skulle vara tvåspråkig enligt bestämmelserna i språklagen (423/2003). Om det på samma område finns flera församlingar på grund av språklig indelning, är dessa alltid enspråkiga. I landskapet Åland är församlingarna enspråkiga.

Församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde är tvåspråkiga så att i dem iakttas vad som i denna lag och kyrkoordningen föreskrivs om samiska.

En kyrklig samfällighet är enspråkig, om enbart enspråkiga församlingar hör till den, och tvåspråkig, om församlingar med olika språk eller minst en tvåspråkig församling hör till den. Majoritetsspråket i en kyrklig samfällighet bestäms enligt flertalets språk bland de medlemmar som har antecknats som närvarande i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten.

Kyrkostyrelsen fastställer vart femte år på grundval av den språkliga indelningen av de medlemmar som antecknats som närvarande i församlingen vid slutet av föregående kalenderår vilka församlingar som är finskspråkiga eller svenskspråkiga och vilka som är tvåspråkiga.

7 §

Språket hos kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter

Kyrkomötet, biskopsmötet, kyrkostyrelsen och organ som lyder under den samt kyrkans arbetsmarknadsverk är tvåspråkiga myndigheter.

Myndigheterna i ett stift är enspråkiga, om enbart enspråkiga församlingar hör till stiftet, och tvåspråkiga, om minst en tvåspråkig församling hör till stiftet. Ett tvåspråkigt domkapitel kan dock arbeta på församlingens språk när det sköter uppgifter som hänför sig till förvaltningen av en enspråkig församling.

8 §

Språkbestämmelser som skall iakttas i den kyrkliga förvaltningen

Inom den kyrkliga förvaltningen iakttas, om inte något annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar vad som i språklagen föreskrivs om rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna, handläggnings-språket hos myndigheterna, språket i expeditioner och andra handlingar, säkerställande av språkliga rättigheter, myndigheternas arbetsspråk, språket i allmän information samt

främjande av språkliga rättigheter. Vad som i språklagen föreskrivs om statliga myndigheter gäller i tillämpliga delar kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter gäller på motsvarande sätt i tillämpliga delar en församlings och en kyrklig samfällighets myndigheter.

Vad som i samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs om statliga myndigheter gäller i tillämpliga delar domkapitlet och stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift, och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter gäller i tillämpliga delar församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde.

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

A. Allmänna stadganden

1 §

Tjänsteinnehavare och arbetstagare

I fråga om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavarna föreskrivs i kyrkoordningen med beaktande av 3 kap. 7 och 8 § och 4 kap. 4 §. Dispens kan av särskilda skäl beviljas från kraven på språkkunskaper. Dispens beviljas i fråga om en prästtjänst, lektorstjänst och kantorstjänst i en församling eller kyrklig samfällighet av domkapitlet och i fråga om någon annan tjänst av den myndighet som är behörig att inrätta tjänsten.

Varje myndighet skall genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att de anställda har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter på det sätt som språklagen, samiska språklagen och andra lagar förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På ärenden som blivit anhängiga före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om inte myndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämmer något annat.

Ett beslut om församlingarnas språkliga indelning som domkapitlet har fattat med stöd av 3 kap. 5 § 5 mom., sådant det lydde vid denna lags ikraftträdande, förblir i kraft till utgången av den tid som anges i beslutet. Efter det utfärdar kyrkostyrelsen med stöd av 3 kap. 5 § 4 mom. i denna lag ett nytt beslut om församlingarnas språkliga indelning.

Helsingfors den 28 april 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Kulturminister *Tanja Karpela*

Lag**om ändring av kyrkolagen**

På förslag av kyrkomötet och enligt riksdagens beslut
ändras i kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/1993) 3 kap. 5 och 7 § och 6 kap. 1 §
 4 mom., samt
fogas till 3 kap. 3 § ett nytt 3 mom. och till kapitlet en ny 8 § samt till 6 kap. 1 §, sådan den
 lyder delvis ändrad i lag 1473/2001, ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir
 6 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap

3 kap

**Kyrkans administrativa och språkliga in-
delning****Kyrkans administrativa och språkliga in-
delning**

3 §

3 §

*Församlingsindelningen**Församlingsindelningen*

*Beslut om ändring i församlingsindel-
 ningen får inte fattas utan synnerligen
 vägande skäl, om indragningen av en för-
 samling, sammanslagningen av församling-
 ar eller någon annan ändring i församlings-
 indelningen har som följd att medlemmarna
 i en enspråkig församling eller den språkli-
 ga majoriteten i en tvåspråkig församling
 kommer att utgöra en språklig minoritet i
 en ny eller en tidigare församling.*

5 §

5 §

*Församlingars och kyrkliga samfälligheters
språk**Församlingars och kyrkliga samfälligheters
språk*

Församlingarna är finsk eller svensk-
 språkiga eller tvåspråkiga, om inte annat
 bestäms om församlingens språk då den
 grundas. Församlingen är tvåspråkig då den
 finsk- eller svenskspråkiga minoriteten är så
 stor att en kommun på motsvarande sätt

Församlingarna är *finskspråkiga eller
 svenskspråkiga* eller tvåspråkiga, om inte
något annat bestäms om församlingens
 språk *eller andra förutsättningar för med-
 lemskap i anslutning till detta* då den grun-
 das *eller om inte något annat annars be-*

Gällande lydelse

skulle vara tvåspråkig enligt språklagen (148/22). Finns på samma område flera församlingar på grund av språklig indelning, är dessa alltid enspråkiga.

I domkapitlet i Uleåborgs stift och i de församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde, skall iakttas lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/91).

En kyrklig samfällighet som omfattar församlingar med olika språk eller tvåspråkiga församlingar anses beträffande varje församling ha samma språk som respektive församling.

I landskapet Åland är församlingarna enspråkiga.

Domkapitlet fastställer vart femte år på grundval av den språkliga indelningen av församlingens närvarande medlemmar vid slutet av föregående kalenderår vilka församlingar som är att anse som finskspråkiga eller svenskspråkiga och vilka som tvåspråkiga.

I språklagen stadgas om det språk som skall användas vid kyrkans eller församlingarnas myndigheter, om expeditionsspråket och om myndigheternas inre ämbetsspråk. På en församling och kyrklig samfällighet som enligt 1 eller 3 mom. är tvåspråkig tillämpas vad som i språklagen stadgas om ett tvåspråkigt ämbetsdistrikt och på en församling eller kyrkosamfällighet som är enspråkig vad som i språklagen stadgas om ett enspråkigt ämbetsdistrikt.

På samernas hembygdsområde kan tvåspråkiga finsk-samiska församlingar inrättas.

Föreslagen lydelse

stäms särskilt. Församlingen är tvåspråkig, om den finskspråkiga eller svenskspråkiga minoriteten medlemmar som har antecknats som närvarande i församlingen är så stor att en kommun på motsvarande sätt skulle vara tvåspråkig enligt bestämmelserna i språklagen (423/2003). Om det på samma område finns flera församlingar på grund av språklig indelning, är dessa alltid enspråkiga. I landskapet Åland är församlingarna enspråkiga.

Församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde är tvåspråkiga så att i dem iakttas vad som i denna lag och kyrkoordningen föreskrivs om samiska.

En kyrklig samfällighet är enspråkig, om enbart enspråkiga församlingar hör till den, och tvåspråkig, om församlingar med olika språk eller minst en tvåspråkig församling hör till den. Majoritetsspråket i en kyrklig samfällighet bestäms enligt flertalets språk bland de medlemmar som har antecknats som närvarande i de församlingar som hör till den kyrkliga samfälligheten.

Kyrkostyrelsen fastställer vart femte år på grundval av den språkliga indelningen av de medlemmar som antecknats som närvarande i församlingen vid slutet av föregående kalenderår vilka församlingar som är finskspråkiga eller svenskspråkiga och vilka som är tvåspråkiga.

Församlingsindelningen och språkliga minoriteter

Beslut om ändring i församlingsindelningen får inte fattas utan synnerligen vägande skäl, om indragningen av en församling, sammanslagningen av församlingar eller någon annan ändring i församlingsindelningen har som följd att medlemmarna i en enspråkig församling eller den språkliga majoriteten i en tvåspråkig församling kommer att tillhöra en språklig minoritet i en ny eller en tidigare församling

Språket hos kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter

Kyrkomötet, biskopsmötet, kyrkostyrelsen och organ som lyder under den samt kyrkans arbetsmarknadsverk är tvåspråkiga myndigheter.

Myndigheterna i ett stift är enspråkiga, om enbart enspråkiga församlingar hör till stiftet, och tvåspråkiga, om minst en tvåspråkig församling hör till stiftet. Ett tvåspråkigt domkapitel kan dock arbeta på församlingens språk när det sköter uppgifter som hänför sig till förvaltningen av en enspråkig församling.

Språkbestämmelser som skall iakttas i den kyrkliga förvaltningen

Inom den kyrkliga förvaltningen iakttas, om inte något annat föreskrivs i denna lag, i tillämpliga delar vad som i språklagen föreskrivs om rätten att använda finska och svenska hos myndigheterna, handläggningsspråket hos myndigheterna, språket i expeditioner och andra handlingar, säkerställande av språkliga rättigheter, myndigheternas arbetsspråk, språket i allmän information samt främjande av språkliga rättigheter. Vad som i språklagen föreskrivs om statliga myndigheter gäller i tillämpliga delar kyrkliga myndigheter och stiftsmyndigheter och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter gäller på motsvarande sätt i tillämpliga delar en församlings och en kyrklig samfällighets myndigheter.

Vad som i samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs om statliga myndigheter gäller i tillämpliga delar domkapitlet och stiftsfullmäktige i Uleåborgs stift, och vad som föreskrivs om kommunala myndigheter gäller i tillämpliga delar församlingar som helt eller delvis befinner sig på samernas hembygdsområde.

6 kap

6 kap.

Tjänsteinnehavare och arbetstagare*Tjänsteinnehavare och arbetstagare***A. Allmänna stadganden****A. Allmänna stadganden**

1 §

1 §

*Tjänsteinnehavare och arbetstagare**Tjänsteinnehavare och arbetstagare*

Om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavarna föreskrivs i kyrkoordningen med beaktande av 3 kap. 5 § och 4 kap. 4 §.

I fråga om den språkkunskap som krävs av tjänsteinnehavarna föreskrivs i kyrkoordningen med beaktande av 3 kap. 7 och 8 § och 4 kap. 4 §. Dispens kan av särskilda skäl beviljas från kraven på språkkunskaper. Dispens beviljas i fråga om en prästtjänst, lektorstjänst och kantorstjänst i en församling eller kyrklig samfällighet av domkapitlet och i fråga om någon annan tjänst av den myndighet som är behörig att inrätta tjänsten.

Varje myndighet skall genom att ordna utbildning och genom andra personalpolitiska åtgärder se till att de anställda har tillräckliga språkkunskaper för att kunna sköta myndighetens uppgifter på det sätt som språklagen, samiska språklagen och andra lagar förutsätter.

Denna lag träder i kraft den 200 .

På ärenden som blivit anhängiga före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om inte myndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämmer något annat.

Ett beslut om församlingarnas språkliga indelning som domkapitlet har fattat med stöd av 3 kap. 5 § 5 mom., sådant det lydde vid denna lags ikraftträdande, förblir i kraft till utgången av den tid som anges i beslutet. Efter det utfärdar kyrkostyrelsen med stöd av 3 kap. 5 § 4 mom. i denna lag ett nytt beslut om församlingarnas språkliga indelning.
